

wehner tibor

öt rövid szöveg

az érkező és a távozó

mindig korábban, jóval korábban érkezett a megbeszéltnél, és nemcsak a késéstől való irtózása miatt. ha délelőtt tíz órára volt hivatalos, akkor már nyolckor ott volt, ha este hét órára szólt a (vacsora)meghívás, akkor már fél ötkor beállított. az ajtót nyitó vendéglátó nem lepezett meglepetésére reagálva ilyenkor a kezdeti taktika szellemében úgy tett, mintha feledékeny lenne, mintha fogalma sem lenne arról, hogy mennyi is az idő. a látogatás, a találkozás eredeti célja a korai érkezéssel megsemmisült. vendéglátójában rendszerint egy világ omlott össze, amikor tudatosult számára, hogy két, két és fél órát kell elidőznie valakivel, szerencsétlen rögtönzésekre hagyatkozva, minden előzetes terv és előkészítő manőver nélkül. vontatottan indult a beszélgetés, amelyet azzal vezetett be, hogy megvallotta: valójában mindig tudja, hogy mennyi az idő, azonban igencsak érdekes és esetenként számára is megütköztető módon a megbeszélte érkezési időpontot ő általában távozási terminusként értelmezi. ezért viszont korábban kell érkeznie, hogy pontosan távozhasson. itt azért valami tévedés csak van, vetette közbe kelletlenül a házigazdáját, mert amikor távozik, akkor érkeznek a többiek. szerencsés vagy talán inkább szerencsétlen esetben pont az ajtóban futnak össze. ezt a kifejezést, ezt az aljas általánosító hivatkozást – többiek – gyűlölte; mert megsemmisítette a személyiséget, elmosta az egyént. higgadtságot erőltetett magára, és megjegyezte: na látja, ha a normálisnak vélt érkezési időben jönnek, akkor én is többiekké válnék, és ezt nem szeretném. úgy beszélne rólam, úgy kezelne, mintha az arctalan massa egyik szürke alkotóeleme lennék, nem is személy, hanem valamilyen tárgy, vagy jó esetben a jellegtelen többiek súlytalan egyike. nem lenne normális, ha nem lázadnék fel egy ilyen megalázó eljárás vagy vélekedés ellen. így, korábban bekopogtatva mintegy kiválok az arctalan masszából, illetve megőrzöm egyéniségemet. vendéglátója ekkor – konyhai és fürdőszobai teendőkre hivatkozva – elnézést kért és visszavonult: négykézlábra ereszkedve eltűnt egy rejtett, a falióra alatt a tapétázott falba simuló, alig észrevehető, mintegy nyolcvan centiméteres magasságú ajtó mögött. egyedül maradt a tágas szobában, amely leginkább egy állatkerti ketrecre emlékeztetett, talán azért, mert a sarokban egy preparált-kitömött, egyik kezét fenyegetően felemelő emberszabású majom álldogált. görbe hát, behúzott nyak, rövid, csámpás lábak. lehet, hogy majom-jelmezben szolgálják fel majd a vacsorát is, mérlegelte a várható események bizonytalan kimenetelét. és az is megeshet, hogy ez az egész csak egy színház, a majom meg kellék, és én a színpadon ülök, az egyik fal az valójában függöny, amelyet rögtön felhúznak, és a nézőtéren üldögélők feszült várakozással egy még megíratlan dráma (kegyetlen színház) előadásában reménykedve feszengenek: mit akar itt ez az öntelt alak ezzel

a majommal? ebben az esetben akkor sem merül fel különösebb probléma – ez a különösprobléma-felmerülés az egyik kedvenc fordulata volt –, ha nem történik semmi. hirtelen elhatározással, önmagát is megcáfolva zsebéből egy piszkosfehér kendőt és egy vékony botot húzott elő – szokatlanul hosszú lo-vaglópalcára emlékeztette –, és összeeszkábálta a megadás fehér zászlaját. a majom-preparátumhoz lépett, és a zászlót, illetve a „zászlórudat” a majom feltartott öklének ujjai közé erőltette, majd az ajtót maga mögött tárva-nyitva hagyva sietve távozott. a falióra nagymutatója ekkor a tizenkettes számra ugrott, pontosan hét óra volt, de a szerkezet tizenegyet kongatott. a nyitott ajtó előtt egy ballonkabátos alak suhant át, aki kísértetiesen hasonlított columbo hadnagyra, a nézőtérben megkönnyebbült kollektív sóhajtás fogadta jelenését. végül némi dramaturgiai zavart keltve a majom megmozdult, elindult a falióra alatti, tapétázott rejtekajtó felé, de a kezében lengetett zászló miatt – bohózatba illő jelenet – csak nagy nehezen, harmadik vagy negyedik nekirugaszkodás-ra vergődött át a szűk nyíláson.

a guminó halála

vigye innen, inkább hamvassza el otthon, kedvezményesen adunk hozzá egy formatervezett urnát is, mordultak rá barátságtalanul, amikor a guminó temetését próbálta intézni a temetkezési intézet kellő ünnepélyességgel kidekorált irodájában. a felfújtt állapothoz is ragaszkodott, és ezen az ügyintéző azért is csodálkozott kissé, mert ha egyszer teljesen működőképes, és a szelepekkel nincs semmi baj, akkor ugyan mi végre a súlyos költségekkel járó temetés? maguk ezt nem érthetik, motyogott az orra alatt, ha egyszer elérkezett, akkor végérvényesen elérkezett a búcsú pillanata, és ha viszont végérvényes a dolog, akkor meg kell adnunk számára a kellő ünnepélyességgel celebrált végtisztes-séget. számomra ő már egyszer s mindenkorra halott. minden extra költséget vállalom. szabadna a papírokat, megkaphatnám a halotti anyakönyvi kivonatot, fordult felé akadémikuskodva, szája sarkában gúnyos mosollyal az ügyintéző, előre sejtve hogy nem teljesítheti kérését. a kérés valóban váratlanul érte, mert rémképei között már az merült fel, hogy a gyászhuszárokon kívül csak ő áll ott egyedül a ravatalnál, mert hozzátartozói persze nem voltak, csupán a gyártó cég képviselőit invitálhatta volna a temetésre, de nem vállalta annak a kockázatát, hogy delegálnak egy nagypofájú marketingest, aki aztán reklámízű szövegeket mond gyászbeszédében. még azt is elképzelte, hogy a gyászszertartás ömlengései alatt váratlanul felmondja a szolgáltatást az egyik szelep, és minden illúziót szétrombolva leereszt szegény. a papírokkal kapcsolatos kérdésre reflektálva még a zsebeit sem kezdte tapogatni zavarát leplezve, inkább kifordult az élő ügyfelek irodájából. a sarki virágboltban műanyag koszorúkat és vastag gyertyákat vásárolt, hazament, és számolva azzal, hogy a jövőben a konyhai csapnál kell majd tisztálkodnia, a fürdőkádban felravatalozta a guminót. naponta egyszer-kétszer bement, gyertyát gyújtott, fejet hajtott, és azon tűnődött, hogy így még jobb is, mintha a távoli temetőbe kellene újra meg újra elzarándokolnia. azt a közhelyszerű vélekedést ismételtette magában, hogy az idő múlása mindent megold, de néhány év múlva, amikor a ravatal felújítási

munkálatait végezte, és a guminót átmenetileg bevitte a napfényes nappaliba, ennek az alapigazságnak pont az ellenkezőjével szembesült: szomorúan állapította meg, hogy alaposan megviselte az idő. a színei szinte teljesen kifakultak, a régen égővörös, vastag száj már rózsaszíneknek sem volt nevezhető, és a körmök lilája is teljesen beszürkült. (a ravatal-viszonylatban kissé kacérnak ítélnél, néhány helyen már szakadozott csipkés ruha alá nem volt bátorsága benézni.) a gumibőr itt-ott elvékonyodott és meggyűrődött, a hajlatokban vastag ráncokba gyűlt. dühében már-már kivágta az egésztestet a kukába, de aztán sikerült úrrá lennie indulatain. nyugodt, kimért mozdulatokkal összekaszabolta egy nagy konyhakéssel – végső soron azzal kényszerült szembesülni, hogy ravatal ide vagy oda, ez a halál beálltának valóságos pillanata –, és közben színlelt csodálkozással vegyes közömbösséggel figyelte, ahogy a belsejéből hamuszínű hintőporszemek szabadulnak ki, és impresszionisztikus könnyedséggel lebegnek felette a levegőben. türelmesen várta a lomtanítókat érkezését, nem sejtve, hogy azok a környezetvédelmi aggályokra hivatkozva már évekkorábban felfüggesztették működésüket.

az ejtőernyős vagy a lőporgyári munkás

na de te melyik szeretnél lenni, tette fel a kérdést alkalmi kocsmai ismerősének, az ejtőernyős vagy a lőporgyári munkás? nyomatékosan megismételte: az ejtőernyős vagy az egyszerű lőporgyári munkás? beszélgetőtársának persze fogalma sem volt, miről van szó, értetlenül nézett rá. ezért neki is, mint korábban minden delikvensének, elmesélte a régi viccet, amely egyébként minden komolyabb viccgűjteményben évtizedek óta szerepelt: zuhan lefelé az ejtőernyős, és nem tudja kinyitni az ernyőjét. egyszer csak jön felfelé valaki, akitől végre megkérdezheti: mondja, uram, nem tudja, mit kell meghúzni, hogy kinyíljon az ejtőernyő? mire a felfelé jövő csak annyit mond: fogalmam sincs, én csak egy egyszerű lőporgyári munkás vagyok. ez a vicc általában mindig bevált, senki sem ismerte, vagy legalábbis úgy tettek, mintha most hallották volna először. volt, aki hangosan nyert, volt, aki csak mosolygott, és egy esetben volt olyan is, akinek nem esett le a tantusz. minden eshetőségre felkészülve biggyesztette hozzá a vicc fogadtatása után így vagy úgy beálló csend megtörésére a kérdést: te melyik szeretnél lenni? minden válaszlehetőségre felkészült: az ejtőernyősre, a lőporgyári munkásra, és arra is, ha valaki azt a képtelenséget mondta volna, hogy mindkettő, vagy azt, hogy egyik sem, esetleg azt a választ okoskodta volna ki, hogy teljesen mindegy, mert végső soron valóban csak idő kérdése, és a lőporgyári munkás is jön majd lefelé. a témát minden esetben azzal zárta volna le, hogy választhatod bármelyik lehetőséget, a vágyaink csak a legritkább esetben teljesülnek, és erre aztán lehet rendelni egy újabb sört. most viszont nem választ kapott alkalmi beszélgetőtársától, hanem egy újabb kérdést: az ejtőernyős az micsoda? hogyhogy micsoda, értetlenkedett. hát, ha a lőporgyári az munkás, akkor az ejtőernyős az micsoda? ez lényegtelen, mondta. korántsem az, érkezett rögtön a válasz. lehet, hogy az ejtőernyős egy személtáda társadalombiztosítási előadó vagy egy ravasz kurvapeccér, és ebből kifolyólag korántsem mindegy. nem merte megkérdezni, hogy miért szemét-

láda és miért ravasz, inkább elszánta magát a kompromisszumra: válasszunk valamilyen normális, hétköznapi foglalkozást, mondjuk fodrászt vagy... ez nem választás kérdése, vágott közbe alkalmi ismerőse, vagy van neki valamilyen eredeti foglalkozása – amely korántsem biztos, hogy normális –, vagy nincs. de nekem erről fogalmam sincs, sehol sem hivatkoznak arra, hogy mi a foglalkozása az ejtőernyősnek, mentegetőzött. akkor viszont, ha fogalma sincs a dolgokról, ne meséljen itt nekem hülye vicceket. zseniálisnak tűnő mentő ötlete támadt, és ez kapóra jött, mert le szeretne volna zárni a váratlanul hosszúra nyúlt vitát: lehet, hogy az ejtőernyősnek az ejtőernyős a foglalkozása. egyszerű ejtőernyős, és kész. beszélgetőtársa feldühödött. egy ejtőernyős nem lehet egyszerű, hiszen akkor nem tudná, mit kell meghúzni, hogy kinyíljon az ernyő. na látja, éppen ez az, mondta a dühös embernek, éppen ez az. erről van szó, és nem másról, pontosan ezt kérdezi, hogy mit kell meghúzni, ezt kérdezi az egyszerű ejtőernyős. beszélgetőtársa ököllel durván az arcába csapott, elfordult és új társaság után nézett. erről írják a rendőrségi jegyzőkönyvekben, hogy a kiváltó ok ismeretlen, kissé fontoskodóbban fogalmazva, a tett indítéka az előzményekből és a körülményekből levezethetetlen, tűnődött, amikor az orrából ömlő vért itatgatta a klozet szűk előterében felszerelt koszos mosdókagylónál. ismered a felicitást?, lépett szorosan a háta mögé a kocsma egyik régi, buziké-pű törzsvendége, akit látásból már jól ismert: többször ki akart kezdeni vele is, de eddig még valahogy mindig sikerült leráznia. tudta, hogy nem szerencsés, ha visszakérdez, ennek ellenére már a nyelvén volt, hogy az olasz fülbemászó slágerre gondol-e, vagy valamilyen konkrét személyre, esetleg egy régi, közös ismerősre, de erre már nem volt ideje: a gyengéd támadó a nadrágjában kotorászva hátulról szorosan hozzásimult – a lépésnyi széles mosdó-előtér mindehhez optimális terep volt –, rángatózó feje, lihegéstől eltorzult arca meg-megjelent előtte a homályos tükörben. ezután minden igyekezetével arra koncentrált, hogy valahogy elzárja végre a csapot, de a nyitó-záró kallantyú nem működött, hiába forgatta, cibálta. az orrából még csöpögött a vér. a víz csorgása később nagy szörcsögések közepette mégis elapadt. egy rejtett fotocellás szerkezet megkésétt működésére gyanakodott.

a nagy találmány

alaposan, gondosan, részletesen kidolgozta a koncepciót, és a rajzokkal kísért dokumentációban körültekintően megokolta a terv megvalósításának szükségességét: a büntetés-végrehajtó intézetek – amelyek kifinomult tevékenységére egyre fokozottabb igény jelentkezik – eszközrendszeréből a villamosság mellett a kezdetek óta égetően hiányzik a villamosasztal. ezt kettős, illetve csoportos kivégzésekhez alkalmazhatnák: a fémből készült, puritán, már-már durva kivitelű asztal lapjához, minden egyes oldalnak megfelelően két-két precíz módon zárható bilincs illeszkedne, és hasonló szerkezetek sorozatát szerelnék fel az asztallábakhoz is bokamagasságban. az asztalhoz rejtett, a padozat alatt futó és láthatatlanul kapcsolódó, magasfeszültséget áramoltató vezeték csatlakozna, amelynek kapcsolója a villamosasztal termére tükörelakkkal nyíló, szomszédos vezérlőteremben lenne működtethető. a villamosasztalra ítélt

alanyok végső soron kényelmes testhelyzetben foglalhatnának helyet a különleges bútor körül elhelyezett, garantáltan eredeti fa tonettszékeken, mintha csak egy könnyű ebédhez készülődnének, vagy akár esti, baráti kártyacsata résztvevői lennének, s az ebbéli foglalatoskodásaik során szokásos, természetes testhelyzetük csak abban térne el a megszokottaktól, hogy kezüket az asztallaphoz, lábukat az asztallábakhoz szorítanák a bilincsek. de különben nincs semmi fakszni, semmi színpadias gesztus, semmi külsődleges ceremónia. a mozgáskorlátozottságukból eredő szorongásukat némiképp oldhatná a közösségi élmény. az *egy füst alatt* címmel beadott (titokban zseniálisnak vélt) tervdokumentációjára hosszú hetekig nem kapott választ az illetékesektől. hosszan morfondírozott, hogy telefonon, írásban vagy személyesen reklamáljon, de aztán mindhárom lehetőséget elvetette, és inkább egy humanisztikus indíttatásokkal alátámasztott kutyakupleráj-nyitási kérelmet (hommage à t. l.) fogalmazott meg és adott be a kerületileg illetékes hivatalhoz (miután persze roppant elővigyázatosan ellenőrizte a helyesírási tanácsadó szótárban, hogy a kupleráj j-vel, és nem ly-nal írandó, nehogy formai okokra hivatkozva visszadobhassák beadványát). nem tudták kiólni örök, masszív optimizmusát.

helyjegy

mielőtt betolta, még egyszer alaposan átvizsgálta minden hullát. a zsebekre különösen ügyelt, hogy ne keveredjenek a dolgok, meg hogy ne váljon porrá fölöslegesen semmi. az egyik meglehetősen elhanyagolt, középkorú férfi zakójának szivarzsebében – az alakról messziről látszott, hogy nem került a halottöltöztetők kezébe – furcsamód egy másnapra szóló vonatjegyet és egy mellé csatolt, a mediterrán panoráma expresszre szóló helyjegyet talált. a bilétákról leolvashatta a csaknem fél évvel a vonat indulása előtti időpontban történt jegyvásárlás dátumát is, és ez a mozzanat mélyen elgondolkoztatta: ha fél évvel korábban felkészült az ápolatlan alak az utazásra, és közvetlenül az utazás előtt halálozott el, akkor itt valami gebasz van. (gyakran használta ezt a kifejezést, bár ennek a szónak nem tudta teljesen pontosan a jelentését, csak annyit sejtett, hogy valami olyasmit jelöl, hogy nincsenek teljesen rendben a dolgok.) illetve – kombinálni kezdett – ennek az elmaradtnak tűnő utazásnak valami fontos oka van vagy lett volna. a vonatjegyes figuráról nem deríthetett ki semmit, még a nevét sem tudta. ebben a fázisban a delikvenszeknek (néha a munkatárgy-megnevezést is használta) – az esetleges névazonosságokból eredő tévedések elkerülése végett – már csak egy hosszú, három négyes csoportba foglalt, tizenkét jegyű kódszám volt a jelölésük. aztán amikor porrá válnak, tulajdonképpen már ez a kódszám is teljesen felesleges. nem tudhatta, hogy a középkorú pontosan hány éves, nem tudhatta, mi volt a foglalkozása, hol lakott, hol élt. az elhanyagolt külsőről arra következtetett, hogy nem nagyon voltak hozzátartozói – vagy ha voltak is, akkor meg nem törődtek vele –, mert a végkifejletet követően a legádázabb rokoni ellenfelek is behódolnak a halálnak, és ímmel-ámmal bár, de mégiscsak gondoskodnak hozzátartozójuk színvonalas végtisztességéről, azonban ebben az esetben ennek nyoma sincs. ezen felül még az utazás időpontja és a vonat útiránya alapján vonhatott meg fontos

következtetéseket és hasznos tanulságokat: a magányosan élő, egyedül és feltehetően a földi létből váratlanul eltávozott, és ezért az utazásról lekésett, valójában véglegesen lemaradt alak célállomása – legalábbis az expressz neve erre utal – valahol délen lehet. szabadnapot kért, mert emlékei között felmerült, hogy az olvasmányélményei során vagy a városi legendák ostoba terjesztőinek történeteit hallgatva találkozott már hasonló esettel: valaki másnak a jegyével utazott el valahova csak azért, hogy az eredeti jegytulajdonos utazásának célját kiderítse, és nem várt, izgalmas kalandokba keveredett. másnap a korán reggel induló vonaton ült. a kocsikban csak néhány utas lézengett, és a kalauz sem mutatkozott, pedig lett volna egy-két szokványos és néhány rendhagyó kérdése, nem is szólva arról, hogy a szolgáltatás igénybevételének jogosságát igazoló menet- és helyjegyet sem ellenőrizte senki. hát így mennek a dolgok, vontta meg utazásának kezdeti konzekvenciáit, az ember kiteszi a lábát megszokott életteréből, és máris szétfoszlik minden, a világ rendjéről alkotott vagy vélt illúziója. valóban délre tartottak, és a célállomás egy számára ismeretlen, semmitmondó nevű helység, pontosabban helységnév volt. a csaknem háromórás, az expressz-megnevezéshez teljesen méltatlan zötykölődés után, már a leszállás pillanatában megállapíthatta: ez a hely valójában csak egy valószínűtlenül keskeny állomásépület, amelyhez egy nyílegyenes út vezet a távoli domb aljába simuló, befejezetlen építésű, lakótelepszerű település felől. amikor elhaladt a teljesen lezárt épület mellett, felismerte, hogy az objektum szélességét a vágányok nyomtávolsága határozta meg, és ezért egy olyan vasúti kocsira emlékeztetett, amely annak ellenére, hogy leszerelték a kerekeit, bármikor elindulhatna. egyedül szállt le a vonatról, és senkivel sem találkozott, az elhagyatottság mintha magától értetődő sajátossága lett volna a helynek. olyan cserejátékosnak érezte magát – és ebben a párás hőség is szerepet játszhatott –, akit a 89. percben, inkább csak az időhúzás miatt, mintsem taktikai feladatokkal küld be a pályára az edző, és súlyosbította a helyzetet, hogy ebben az esetben magát az edzőt sem ismerte. némi mozgolódás csak a távolban támadt: kezükben tüntetőtáblákat tartva, magasba emelve egy csoport vonult át a terepen – a táblákra írt szövegeket ilyen távrolról nem tudta leolvasni, de aztán ez a mozgás is elült, a néma embercsoport eltűnt a lakótelepi házak között. a házakat kissé közelebből szemlélve most már inkább azt állapította meg, hogy nem félbemaradtak és befejezetlenek, hanem lepusztultak és romosak. lekéstem volna? itt valami nem stimmel, de hát ezért kaland a kaland. a „város” felé haladtában félúton, kissé eltanácstalanodva megállt, visszanezett, és elcsodálkozott: az állomásépület ajtaja és ablakai tárva-nyitva voltak, és oldalt mintha valaki – távrolról vizsgálva természetes nőszemélynek tűnt – nagymosás után ágyneműt teregetett volna egy cikcakkvonalban kifeszített kötélre: most simította ki a tizenhatodik egyforma, égszínkéék lepedőt. a nehezen megmagyarázható látvány hatására már-már úgy döntött, hogy felszáll az első, ellenkező irányból érkező vonatra, és feladva homályos úti célját, leküzdve kalandvágyát hazautazik. azt is megfogadta, hogy ezentúl mindig a zsebében fog tartani egy jó előre megváltott, jóval későbbi időpontban sorra kerülő utazásra érvényes menet- és helyjegyet, amellyel majd valakit ő is behúzhat a csöbe. a házak felől váratlanul zörgést hallott: az úton feltűnt egy furcsa, a hőség ellenére télikabátot viselő, maga után kézikocsit húzó alak. egyenesen felé tartott,

de másfelé nem is mehetett volna. a kézikocsin, már messziről felismerte, halotti urnák voltak, abból az olcsóbb, márványutánzatú műanyag fajtából, aminek beszerzéséhez részletfizetési kedvezményt is igénybe lehetett venni. az egyiknek hiányzott a fedele. a télikabátos alak le sem lassított, amikor elhaladt mellette, és mintegy foghegyről vetette csak oda a kérdést: elhozta?, és mivel válaszra nem számított, továbbcaplatott kocsijával az állomás felé és eltűnt az épület mögött. leült az út szélére, elnézett a távolba. a látvány végső soron látványnak sem volt nevezhető: a sík vidék egyhangúságát még egy fa vagy bokor sem törte meg. nem tenne fel ilyen kérdéseket, ha ismerné az ügymenetet, tűnődött, a por nem egykönnyen csempészhető ki a telepről, a hivatalos úton történő kiadásnak meg bonyolult szabályozása, részletesen kidolgozott rendje van, mindenféle biztosítékokkal, bizonylatokkal, aláírásokkal és pecsétekkel. (mindennek ellenére rendkívül sok visszaélés volt már, ezért a szabályozást állandóan alakíttgatták, és ezek a változó feltételek voltak a szabályszegőkre a legveszélyesebbek.) felállt, leporolta nadrágját, a házak felé kémlelt, de miután ott sem mozdult semmi, elindult vissza, a nevetséges állomásépület felé. amikor odaért, az épület természetesen már ismét zárva volt, a teregetésre szolgáló kötelek meg különös módon üresen, ernyedten lengedeztek a tétován meg-megmozduló forró légáramlatokban. a kézikocsis alaknak és a kézikocsinak nyomát se látta, pedig az út nem vezetett tovább, a síneken túl ugyanaz a pusztaság nyílt meg, mint a lakótelep dombját övező tájban mindenütt. bár visszafelé nem voltak érvényes jegyei, eldöntötte, hogy ha a helyjegy hiánya miatt súlyos bírsággal sújtják – erről elég sok, csúnya kimenetelű történetet hallott korábban –, akkor is felszáll az első érkező szerelvényre. úgy tűnt azonban, mintha a menetrend kibabrált volna vele: vonat csak abból az irányból érkezett, ahonnan reggel az ő szerelvénye is befutott – leszálló, érkező utas egyetlen esetben sem volt –, és dél felé, a kiindulási pontjától egyre távolodva, az ismeretlenbe távozott. megőrizve az ilyen esetekben nélkülözhetetlen higadtságot, minden történésre éberem ügyelve, szívósan várakozott. rezignáltan rögzítette még azt is, hogy estefelé a vonatok elhaladásával ellentétes irányban egy koszorúkkal alaposan megrakott kézihajtány zakatolt át, mögötte fehér gyászfátyol lengedezett hosszan a lassan lehülő levegőben.